

İzmir Redd-i İlhak Heyet-i Milliyesi

İzmir'in Yunanlılar tarafından İtilaf Devletleri adına geçici olarak işgal edilmesi kararı 10 Mayıs 1919 tarihinde Paris Barış Konferansı'nda alınmıştır. Bu kararın alınmasından önce yaygın bir söylenti olarak İzmir ve çevresinin Yunanlılara verileceği yayılmıştı. Bu tür haberlerin giderek yoğunluk kazanması ve İzmirli kimi aydınların başta İtalyan konsolosluğu olmak üzere çeşitli kimselerden edindikleri duyular, onları heyecan ve endişe içinde kimi girişimlerde bulunmaya sevk etmişti. Türk Ocağı üyeleri, doktorlar, öğretmenler, gazeteciler, avukatlar, tüccarlar ve yedek subayların bulunduğu bir topluluk Sultani Mektebinde toplanmıştır. Mustafa Necati, Yunanlılara karşı koymak için bir direnme örgütünün kurulmasını önermiş, toplantıda Müdafaa-i Vatan Komitesi'nin adının İlhak-ı Red Heyet-i Milliyesi olarak değiştirilmesine karar verilmiş ve başkanlığına Moralızade Halit Bey, sekreterliğine Ragıp Nurettin Bey getirilmiştir. Toplantının sürdüğü sırada Vali İzzet Bey'e bir heyet gönderilmiş, validen Yunan işgaline karşı Osmanlı Hükûmeti'nin tutumu öğrenilmek istenmiştir. Vali İzzet Bey; heyete sükûnetlerini korumalarını, İtilaf Devletleri'ni gücendirecek gösterilere meydan verilmemesini öğütleyerek telaş ve heyecanlarının gereksiz olduğunu, İstanbul Hükûmeti'nin her türlü önlemi alacağını söylemiştir. Heyetin Vali İzzet Bey'den duyduklarını Sultani Mektebindeki topluluğa anlatması üzerine, topluluk görüşmelere devam etmek için Kemeraltı'ndaki Türk Ocağına gitmiştir. Türk Ocağında şu kararlar alınmıştır: 1. İzmir halkının işgale karşı olduğunu göstermek için Maşatlık'ta (Yahudi mezarlığı) bir miting düzenlemek, 2. İtilaf Devletleri'nin İzmir'deki temsilcilerine bir heyet göndererek işgalin Yunanlılar dışındaki birlikler tarafından yapılmasını sağlamak, 3. Anadolu'daki illere ve İtilaf Devletleri'ne telgraflar çekmek, 4. Ege Bölgesi'nin iç kesimlerinde kurulacak silahlı örgütlerle düşmana karşı koymak 5. Hapishanedeki mahkûmları serbest bırakarak onları ve halkı silahlandırmak. Maşatlık'ta yapılacak mitinge halkı çağırmak için Mustafa Necati, Moralızade Halit ve Ragıp Nurettin tarafından yazılan bildirge, İhtiyat Zabıtları Teavün Cemiyeti üyeleri ile Sultani Mektebi öğrencileri tarafından halka dağıtılmıştır. İlhak-ı Red Heyet-i Milliyesi imzasıyla dağıtılan bildirge şöyleydi: *"Ey Bedbaht Türk!...Wilson Prensipleri'nin insanlı başlığı altında senin hakkın gasp ve namusun yırtılıyor. Buralarda Rum'un çok olduğu ve Türklerin Yunan'a katılmasını memnuniyetle kabul edeceği söylendi ve bunun sonucu olarak güzel memleket Yunan'a verildi. Şimdi sana soruyoruz. Rum senden daha mı çoktur? Yunan egemenliğini kabule taraftar mısın? Artık kendini göster. Bütün kardeşlerin Maşatlık'tadır. Oraya yüz binlerle toplan. Ve ezici çoğunluğunu orada göster. İlan ve ispat et. Burada zengin, fakir, âlim, cahil yok. Fakat Yunan egemenliğini istemeyen ezici kütle vardır. Bu sana düşen en büyük görevdir. Geri kalma. Hüsrân ve düşkünlük yarar getirmez. Binlerle, yüz binlerle Maşatlık'a koş ve Millî Heyetin emrine itaat et!.... İlhak-ı Red Heyet-i Milliyesi"* Türk Ocağında yapılan toplantıda alınan kararlardan biri de Anadolu'daki vilayet, sancak ve kazalara telgraf çekmek idi. Bu doğrultuda Anadolu'daki belediye başkanlarına İlhak-ı Red Heyet-i Milliyesi adına şu telgraf çekildi: *"İzmir ve havalisi Yunan'a ilhak ediliyor. İşgal başladı. İzmir ve çevresi tamamen ayakta ve heyecandadır. İzmir son ve tarihî gününü yaşıyor. Son ümidimiz milletimizin göstereceği karşı koymaya bağlıdır. Miting ve telgraflarla her yere başvurunuz. Ve vatan ordusuna katılmaya hazırlanınız."* Bu telgraftan amaçlanan, alınan kararların bütün millete duyurulmasıydı. Telgrafı Moralızade Halit ve Vasıf (Çınar) Beylerin yer aldığı bir grup hazırlamıştı. Bu telgrafın bir özelliği yöneticilere değil de seçilmiş olan belediye başkanlarına gönderilmiş olmasıdır. Maşatlık Mitingi'nde konuşanlar arasında müftü Rahmetullah Efendi, Ahenk Gazetesi yazarı Şevki Bey, Hasan Tahsin, Hacı Hasan Paşa, Vasıf (Çınar) ve Mustafa Necati bulunuyordu. İzmir'in İşgali günü olan 15 Mayıs 1919'da İlhak-ı Red Heyet-i Milliyesi üyeleri, İhtiyat Zabıtları Teavün Cemiyeti ve Türk Ocağına bağlı gençler Sarıkışla'nın arkasındaki hapishanede bulunan hükümlüleri serbest bıraktılar. 15 Mayıs akşamında Telgraf Merkezi, Yunan birliklerinin denetimine girerken telgraf memurları şu telgrafı çekmişlerdir: *" İzmir Yunanlılar*

tarafından işgal olundu. Şehirde katliam bütün şiddetiyle devam ediyor. Kan gövdeyi götürüyor. Hamiyetli olan dinini seven vatan ordusuna imdat etsin." İlhak-ı Red Heyet-i Milliyesi Alaşehir Kongresi'nde alınan kararlar İzmir Müdafaa-i Hukuk-ı Osmaniye Cemiyeti ile birleşmiştir.

İzzet ÖZTOPRAK

KAYNAKÇA

BERBER, Engin, **Sancılı Yıllar İzmir 1918-1922**, Ayraç Yayınevi, Ankara 1997.

MORALI, Nail, **Mütarekede İzmir Olayları**, Ankara 1973.

TAÇALAN, Nurdoğan, **Ege'de Kurtuluş Savaşı Başlarken**, İstanbul 1970.

TANSEL, Selahattin, **Mondros'tan Mudanya'ya Kadar**, Cilt 1, İstanbul 1991.

TEKELİ, İlhan, İLKİN, Selim, **Ege'de Sivil Direnişten Kurtuluş Savaşına Geçerken Uşak Heyet-i Merkeziyesi ve İbrahim (Tahtakılıç) Bey**, Ankara 1989.

21/11/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/izmir-redd-i-ilhak-heyet-i-milliyesi/?pdf=3557> adresinden erişilmiştir